הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רמט

(ה) שָׁאֵינוֹ מְקוֹם יְשׁוּב בְּטוּחַ, מֻתָּר לֵילֵךְ אֲפִלּוּ כַּמָּה פַּרְסָאוֹת. [ג]וְאִם שָׁלַח לְהוֹדִיעָם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ שָׁם לְשַׁבָּת, מֻתָּר לֵילֵךְ. (ו) כַּמָּה פַּרְסָאוֹת בְּכָל גְּוָנָא: **ב** (ז) * [ד]אָסוּר לְקַבֵּעַ (ח) בְּעָרֵב שַׁבָּת סְעוּדָה וּמִשְׁתֶּה * [ה]שֶׁאֵינוֹ רָגִיל בִּימֵי הַחוֹל, * וַאֲפִלּוּ הִיא (ט) סְעוּדַת (ג) אֲרוּסִין, * מִפְּנֵי (י) כְּבוֹד הַשַּׁבָּת (יא) שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּׁבָּת כְּשֶׁהוּא תָּאֵב לֶאֱכֹל, וְכָל הַיּוֹם בְּכָלָל הָאִסּוּר. הַגָּה: וּסְעוּדָה שֶׁזְּמַנָּהּ עֶרֶב שַׁבָּת, כְּגוֹן (יב) בְּרִית מִילָה * אוֹ (ד) פִּדְיוֹן הַבֵּן, (ה) (יג) * [א]מֻתָּר, כֵּן נִרְאֶה לִי וְכֵן הַמִּנְהָג פָּשׁוּט. (יד) וְלֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת

ג מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם שָׁם וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם) בְּחֶלֶק א'. ד מֻתָּא דְּגִיטִין ל"ח (ע"ב). ה הָרַב הַמַּגִּיד בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ל' (ה"ד).

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **אֲרוּסִין.** וְהוּא הַדִּין סְעֻדַּת נִשּׂוּאִין. בֵּ"ח (ס"ג). וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּבְסִימָן תמ"ד סָעִיף ד' כָּתַב דְּסְעֻדַּת אֲרוּסִין סְעֻדַּת מִצְוָה הִיא אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פֶּסַח, כָּל שֶׁכֵּן בְּעֶרֶב שַׁבָּת דְּקִיל טְפֵי, וְעוֹד קָשֶׁה דְּבְסִימָן תקמ"ו (ס"ג) כָּתַב דְּמֻתָּר לֶאֱפוֹת בְּעֶרֶב פֶּסַח, עֶרֶב הֶרֶגֶל, וְעוֹד קָשֶׁה בְּעֶרֶב שַׁבָּת הֲרֵי לֵיהּ זְמַן סְעוּדָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וּבְרוֹקַח סִימָן ל' הֵבִיא הֵירוּשַׁלְמִי (בְּיצה פ"ה ה"ב) הַנָּה, וְנִרְאֶה לִי דְּהָכִי פֵּרוּשׁוֹ, אָסוּר לֶאֱרוֹס שַׁבָּת, דְּהָוֵי דְּאִתְּמַר (בְּיצה פ"ה ה"ב) הַנָּה, וְנִרְאֶה לִי דְּהָכִי פֵּרוּשׁוֹ, אָסוּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת סְעֻדַּת אֲרוּסִין, אֲבָל לֶאֱרֹס מֻתָּר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר מֻתָּר לֶאֱרֹס בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁפֵּא יִקְדֵּימוּ אַחֵר, וְאֵז מֻתָּר גַּם כֵּן לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תמ"ד סָעִיף ד'. וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת חַוַּת יָאִיר סִימָן ע' מַה נִּקְרָא סְעֻדַּת מִצְוָה בְּאֹרֶךְ. וְהַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִם חַיָּב בְּהַבְרָאָה עַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שע"א [שע"ח] (ס"ה). וְעַיֵּן בְּסִפֶּר אֶבֶן הָעזֹר שִׁפְתֵי קָשִׁית הַמְּגֵן אַבְרָהָם עַל פְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ [וּבְסִפֶּר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק"י) פּוֹסֵק דְּאַף בְּאֲרֵס בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִם אִפְשָׁר לְדַחוֹת לְמָחָר אוֹ לְיוֹם אַחֵר אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעֻדָּה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וּלְקַמָּן מְיֻרֵי בְּאִי אִפְשָׁר לְדַחוֹת]: (ז) **פִּדְיוֹן הַבֵּן.** וּפִדְיוֹן הַבֵּן שֶׁעֶרֶב זְמַנּוֹ אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּמִילָה אַף עַל פִּי שֶׁעֶרֶב זְמַנָּהּ כְּגוֹן שֶׁהָיְתָה חוֹלָה בְּשָׁמְעִינִי, מִקֵּרֵי זְמַנָּהּ קָבְעִנַ, דְּכָל שֶׁעִּנְתָּא וְשָׁעְתָּא וְזִמְנֵיהּ הוּא דְּאָסוּר לְהַנִּיחוֹ עָרֵל, כֵּן מְשָׁמַע מִתּוֹסְפוֹת דְּמוֹעֵד קָטָן דַּף ח' (ע"ב ד"ה מפני ביטול), עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס"ו בְּשֵׁ"ךְ (סק"ך יח) וּבְטַ"ז (שם ס' רסב סק"ג) דְּיֵשׁ אוֹסְרִים לְמוֹהֵל מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת: (ה) **מֻתָּר כֵּן נִרְאֶה לִי.** וְאִם אִי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רַבָּה (סק"א): (ה) **שָׁאֵינוֹ וְכוּ'.** דַּעֲמִידָה בְּדַרְכּוֹ (ס) אֵינוֹ מָקוֹם בָּטוּחַ דְּכָל הַדְּרָכִים בְּחֶזְקַת סַכָּנָה, וְלָכֵן אֲפִלּוּ יֵשׁ עִמּוֹ צֵדָה כְּדֵי צָרְכֵי שַׁבָּת מֻתָּר לוֹ לָצֵאת מִשָּׁם (ע) עַד שֶׁיָּבוֹא לְמָקוֹם בָּטוּחַ: (ו) **כַּמָּה פַּרְסָאוֹת.** וּמִכָּל מָקוֹם יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִתְאַחֵר לָבוֹא עַד סְמוּךְ לָעֶרֶב וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן ג': **ב** (ז) **אָסוּר לְקַבֵּעַ.** וְאִיתָא בְּגִמָּרָא (גיטין לח:) דְּהָיְתָה מִשְׁפָּחָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁקָּבְעָה סְעוּדָתָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְנֶעְקְרָה: (ח) **בְּעֶרֶב שַׁבָּת.** וְהוּא הַדִּין בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, דְּיוֹם טוֹב נַמִּי מִצְוָה לְעַנְגוֹ וּלְכַבְּדוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג)]: (ט) **סְעוּדַת אֲרוּסִין.** פָּרוּשׁ אִם אֲרַס קֹדֶם לָכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאַף דְּסְעוּדַת אֲרוּסִין הִיא מִצְוָה מִכָּל מָקוֹם הָיָה לוֹ לְהַקְדִּימָהּ, אֲבָל אִם אֲרַס בְּעֶרֶב שַׁבָּת (י) מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה, דְּכֵיוָן דַּאֲרוּסִין שָׁרְיָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יְקַדְּמֻנּוּ אַחֵר מִפְּלִילָא שָׁרֵי הַסְּעוּדָה לָזֶה גַּם כֵּן, וַחֲשׁוּבָה כְּמוֹ סְעוּדַת מִילָה וּפִדְיוֹן הַבֵּן שֶׁזְּמַנָּהּ קָבוּעַ. וְכֵן אִם הָיוּ (יא) [ב]הַנִּשּׂוּאִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה גַּם כֵּן. (יב) [ג]וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב וְנָכוֹן אִם אֶפְשָׁר לִדְחוֹת הַסְּעוּדָה לְמָחָר אוֹ יוֹם אַחֵר אֲפִלּוּ בְּאֲרַס בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וְדַע דְּכָל זֶה בְּסְעוּדַת אֲרוּסִין, אֲבָל בְּסְעוּדָה שֶׁעוֹשִׂין בַּשִּׁדּוּכִין שֶׁלָּנוּ לֹא הָוֵי סְעוּדַת מִצְוָה, כֵּן כָּתַב בְּפִרְי מְגַדִּים בְּסִימָן תמ"ד (מש"ז סק"ח), וּלְפִי זֶה אֵין לַעֲשׂוֹתָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ אִם נִגְמַר הַשִּׁדּוּךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לֶאֱכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (יג) לֹא מָקֳרֵי סְעוּדָה: (י) **כְּבוֹד הַשַּׁבָּת.** וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ הַטַּעַם (יד) שֶׁמְּתוֹךְ טִרְדַּת הַסְּעוּדָה לֹא יִתְעַסְּקוּ בְּצָרְכֵי שַׁבָּת: (יא) **שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּׁבָּת וְכוּ'.** שֶׁאַף שֶׁאוֹכְלָהּ בַּבֹּקֶר, כֵּיוָן שֶׁהוּא מְרֻבֶּה בִּסְעוּדָתוֹ שֶׁלֹּא כִּרְגִילוּתוֹ שׁוּב לֹא יֹאכַל בַּלַּיְלָה לְתַאֲבוֹן: (יב) **בְּרִית מִילָה.** אֲפִלּוּ (טו) אִם אֵינָהּ בַּשְּׁמִינִי לְלִדָּתוֹ כְּגוֹן שֶׁהָיָה חוֹלֶה בַּשְּׁמִינִי וְנִתְרַחֵית, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי זְמַנָּהּ קָבוּעַ, דְּכָל שֶׁעִּנְתָּא וְשָׁעְתָּא זְמַנֵּיהּ הוּא, דְּאָסוּר לְהַנִּיחוֹ עָרֵל אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד. (טו) וְכֵן בְּפִדְיוֹן הַבֵּן [ד]אֲפִלּוּ עָבַר זְמַנּוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמִּן הַדִּין אֲפִלּוּ אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל שֶׁעִּנְתָּא וְשָׁעְתָּא רָמְיָא חִיּוּבָא עֲלֵיהּ לְפִדּוֹתוֹ, מִפְּלִילָא מֻתָּר לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן סְעוּדַת מִצְוָה, וְאֵין לְדַחוֹתָהּ מִפְּנֵי סְעוּדַת שַׁבָּת. (יג) **מֻתָּר.** דְּהִיא גַּם כֵּן סְעוּדַת מִצְוָה, וְאֵין לְדַחוֹתָהּ מִפְּנֵי סְעוּדַת שַׁבָּת. (יד) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה [ה]מִצְוָה לְהַקְדִּימָהּ בְּשַׁחֲרִית מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת, וְכֵן מִנְהַג פּוֹרִים סְעוּדַת מִצְוָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (טו) וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (טז) וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (יד) וְלֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּדֵיעֲבַד יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ אֲפִלּוּ מִמְּנְחָה וּלְמַעְלָה: (יד) **וְלֶאֱכֹל**

* **מֻתָּר.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) שֶׁהֵבִיא מִשָּׁם הַלְּבוּשׁ דְּאִם אֶפְשָׁר לְקַיֵּם שְׁתֵּיהֶן מוּטָב, וְאִם לְאו תְּדָחֶה סְעוּדַת שַׁבָּת, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא יוּכַל לְקַיֵּם בַּלַּיְלָה כָּלָל מִפְּנֵי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) בַּ"ח יוֹסֵף (ד"ה אין הולכין): (ע) כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (שם) וְכֵן מוֹכֵחַ בְּסֵפֶר עוֹלַת שַׁבָּת (סק"א), **וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה ויוכל) **בְּמֶה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) אַחֲרוֹנִים: (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֹשֶׁר לְמֶלֶךְ (כתובות פ"א ה"א) חוֹלֵק עַל זֶה וְקַיְמָא לַן כְּבַבְלִי, כֵּן מַשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וְכֵן אֵיתָא בְּבָאוּר הַגְּרַ"א לְהֲלָכָה, וּבְפֹרָט בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁהַמִּנְהָג לְקַדֵּשׁ בְּשָׁעַת הַנִּשּׂוּאִין לְכַלָּי עָלְמָא שָׁרֵי, דְּלֹא גָּרְעִי מִפְּעוּדַת אֲרוּסִין וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֹשֶׁר אַבְרָהָם סִימָן תמ"ד (סק"ט), וּמַה שֶּׁכָּתְבְתִּי כָּאן בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ וְהַגְּרַ"א לְהֲלָכָה, וְכֵן מוֹכֵחַ בְּסֵפֶר עוֹלַת שַׁבָּת (שם) וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין הולכין): (עא) **כְּמָה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) **וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה ויוכל) **בְּמֶה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) שַׁבָּת (סק"א), **וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה ויוכל) **בְּמֶה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) אַחֲרוֹנִים: (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ: **ב** (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) [וְהַגְּרַ"א וּשְׁאֶרֵי (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ: **ב** (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) [וְהַגְּרַ"א וּשְׁאֶרֵי אַחֲרוֹנִים: (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ: **ב** (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) [וְהַגְּרַ"א וּשְׁאֶרֵי אַחֲרוֹנִים: (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ: **ב** (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) [וְהַגְּרַ"א וּשְׁאֶרֵי

(יז) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקנ"א סָעִיף קָטָן י' וְהוּא הַדִּין לְעִנְיָנֵנוּ: (יח) **בְּעֶרֶב שַׁבָּת.** וְהוּא הַדִּין בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב נַמִּי מִצְוָה לְעַנְגוֹ וּלְכַבְּדוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג)]: (יט) **סְעוּדַת אֲרוּסִין.** פָּרוּשׁ אִם אֲרַס קֹדֶם לָכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאַף דְּסְעוּדַת אֲרוּסִין הִיא מִצְוָה מִכָּל מָקוֹם הָיָה לוֹ לְהַקְדִּימָהּ, אֲבָל אִם אֲרַס בְּעֶרֶב שַׁבָּת (י) מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה, דְּכֵיוָן דַּאֲרוּסִין שָׁרְיָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יְקַדְּמֻנּוּ אַחֵר מִפְּלִילָא שָׁרֵי הַסְּעוּדָה לָזֶה גַּם כֵּן, וַחֲשׁוּבָה כְּמוֹ סְעוּדַת מִילָה וּפִדְיוֹן הַבֵּן שֶׁזְּמַנָּהּ קָבוּעַ. וְכֵן אִם הָיוּ (יא) [ב]הַנִּשּׂוּאִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה גַּם כֵּן. (יב) [ג]וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב וְנָכוֹן אִם אֶפְשָׁר לְדַחוֹת הַסְּעוּדָה לְמָחָר אוֹ יוֹם אַחֵר אֲפִלּוּ בְּאֲרַס בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וְדַע דְּכָל זֶה בְּסְעוּדַת אֲרוּסִין, אֲבָל בְּסְעוּדָה שֶׁעוֹשִׂין בַּשִּׁדּוּכִין שֶׁלָּנוּ לֹא הָוֵי סְעוּדַת מִצְוָה, כֵּן כָּתַב בְּפִרְי מְגַדִּים בְּסִימָן תמ"ד (מש"ז סק"ח), וּלְפִי זֶה אֵין לַעֲשׂוֹתָהּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ אִם נִגְמַר הַשִּׁדּוּךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לֶאֱכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (יג) לֹא מָקֳרֵי סְעוּדָה: (י) **כְּבוֹד הַשַּׁבָּת.** וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ הַטַּעַם (יד) שֶׁמְּתוֹךְ טִרְדַּת הַסְּעוּדָה לֹא יִתְעַסְּקוּ בְּצָרְכֵי שַׁבָּת: (יא) **שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּׁבָּת וְכוּ'.** שֶׁאַף שֶׁאוֹכְלָהּ בַּבֹּקֶר, כֵּיוָן שֶׁהוּא מְרֻבֶּה בִּסְעוּדָתוֹ שֶׁלֹּא כִּרְגִילוּתוֹ שׁוּב לֹא יֹאכַל בַּלַּיְלָה לְתַאֲבוֹן: (יב) **בְּרִית מִילָה.** אֲפִלּוּ (טו) אִם אֵינָהּ בַּשְּׁמִינִי לְלִדָּתוֹ כְּגוֹן שֶׁהָיָה חוֹלֶה בַּשְּׁמִינִי וְנִתְרַחֵית, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי זְמַנָּהּ קָבוּעַ, דְּכָל שֶׁעִּנְתָּא וְשָׁעְתָּא זְמַנֵּיהּ הוּא, דְּאָסוּר לְהַנִּיחוֹ עָרֵל אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד. (טו) וְכֵן בְּפִדְיוֹן הַבֵּן [ד]אֲפִלּוּ עָבַר זְמַנּוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמִּן הַדִּין אֲפִלּוּ אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל שֶׁעִּנְתָּא וְשָׁעְתָּא רָמְיָא חִיּוּבָא עֲלֵיהּ לְפִדּוֹתוֹ, מִפְּלִילָא מֻתָּר לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן סְעוּדַת מִצְוָה, וְאֵין לְדַחוֹתָהּ מִפְּנֵי סְעוּדַת שַׁבָּת. (יג) **מֻתָּר.** דְּהִיא גַּם כֵּן סְעוּדַת מִצְוָה, וְאֵין לְדַחוֹתָהּ מִפְּנֵי סְעוּדַת שַׁבָּת. (יד) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה [ה]מִצְוָה לְהַקְדִּימָהּ בְּשַׁחֲרִית מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת, וְכֵן מִנְהַג פּוֹרִים סְעוּדַת מִצְוָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (טו) וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (טז) וְכֵן נוֹהֲגִין לַאֲכֹל מִינֵי מְרַקָּחַת בְּשָׁעַת כְּתִיבַת הַתְּנָאִים (יד) וְלֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּדֵיעֲבַד יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ אֲפִלּוּ מִמְּנְחָה וּלְמַעְלָה: (יד) **וְלֶאֱכֹל**

* **מֻתָּר.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) שֶׁהֵבִיא מִשָּׁם הַלְּבוּשׁ דְּאִם אֶפְשָׁר לְקַיֵּם שְׁתֵּיהֶן מוּטָב, וְאִם לְאו תְּדָחֶה סְעוּדַת שַׁבָּת, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא יוּכַל לְקַיֵּם בַּלַּיְלָה כָּלָל מִפְּנֵי

בַּאוּר הַלָּכָה

ב * **אָסוּר לְקַבֵּעַ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה קְבוּעָה, וַאֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת בִּימֵי חַיָּיו, וּרְאָיָה לָזֶה סְעוּדַת אֲרוּסִין כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד). וְעַיֵּן בְּהָרֵם הַמַּגִּיד (פ"ל ה"ד) בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים וְהוּבְּאָה בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין קובעין), וְעַל כָּרְחָךְ לֹא מַיְרֵי בְּסְעוּדָה שֶׁאֵינָהּ רְגִילָה דְּאִי לָאו הָכִי תִּקְשֵׁי עֲלֵיהוּ מֵירוּשַׁלְמִי (בְּיצה פ"ה ה"ב) דְּאוֹסֵר בְּסְעוּדַת אֲרוּסִין, וְעַיֵּן בְּכ"ח (סוף ס"ג)

* **שֶׁאֵינוֹ רָגִיל בִּימֵי הַחוֹל. וַאֲפִלּוּ אִם הוּא עָשִׁיר בְּיוֹתֵר וְעוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם סְעוּדָה רְחָבָה כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם בְּעֶרֶב שַׁבָּת יֵשׁ לוֹ לְמַנֵּעַ מִלַּעֲשׂוֹת כֵּן, כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל לְתַאֲבוֹן בַּלַּיְלָה,** כֵּן מוֹכֵחַ בְּרֵישׁ גִּפְּיוֹ ל"ח בְּגמ' ב' דְּבוּר הַמַּתְחִיל בְּעֶרֶב שַׁבָּת עַיֵּן שָׁם. **וְעַיֵּן לְקַמָּן** בְּסִימָן רפ"ח סָעִיף ד' **בַּהֲגָ"ה דְּיֵשׁ נָהֲגִין עֶרֶב יוֹם הַשַּׁבָּת מִשְּׁאָר יְמֵי הַשָּׁבוּעַ בִּסְעוּדַת הַיּוֹם, לְהַקְדִּים אוֹ לְאַחֵר, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מִינֵי מְתֻבָּל הַרְבֵּה יוֹתֵר מִבְּכָל יוֹם סְעוּדָה שְׁנִיָּה בְּשַׁבָּת, וְאַף שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּלַיְלָה:** * **וַאֲפִלּוּ הִיא סְעוּדַת אֲרוּסִין.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א שֶׁכָּתַב דְּאִם אֲרַס קֹדֶם סִימָן תמ"ד [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג)] סוֹתֵר הַמִּשְׁנָה דְּפֹסְחִים (מט.) וְכוּ', אֵין הַכְּפִיָּה דְּאֲרַס מַאֲתָמוֹל דְּהָלְא בָּזֶה בְּנֵי אוֹסֵר הֵירוּשַׁלְמִי, וְעוֹד דַּעַל זֶה אֵין רְאָיָה שׁוּם דְּפֶרֶק ג' דְּפֹסְחִים, אֶלָּא כְּפִי מַה שֶּׁנִּתְּנוּ דִּכְיוָן שֶׁכְּבָר אֲרַס, מִפְּלִילָא שָׁרְיָא הַסְּעוּדָה לָזֶה בְּאוֹתוֹ יוֹם גַּם כֵּן וּכְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וּמוּכָח מִלְּשׁוֹנוֹ דְּסִבְרָא לֵיהּ דְּלִכְתְּחִלָּה אָסוּר לֶאֱרֹס בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וּבָאֱמֶת לְכְאוֹרָה קָשֶׁה מְאֹד דְּהֵירוּשַׁלְמִי (שם) מַתִּיר בְּהָדֵיא. וְנִרְאֶה לִי דְּהַגְּרַ"א כֵּוָן בְּמַה שֶּׁכָּתַב דְּהֵירוּשַׁלְמִי שְׁאוֹסֵר לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת אֲרוּסִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְשָׁוֶה לְשׁוֹן הֵירוּשַׁלְמִי, אָסוּר לֶאֱרֹס בְּעֶרֶב שַׁבָּת, הָדָא דְּאִימְּרִי סְעוּדַת אֲרוּסִין אֲבָל לֶאֱרֹס מֻתָּר, אָמַר שְׁמוּאֵל אֲפִלּוּ בְּחִשְׁעָה בְּאָב מֻתָּר לֶאֱרֹס עַיֵּן שָׁם, וְלִפְלִיאָה [אַחַר] הַמִּשְׁנָה דְּפֹסְחִים דְּמוּכָח שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת אֲרוּסִין אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב פֶּסַח וְכָל שֶׁכֵּן בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וּמַה דְּכָתַב הַגְּרַ"א דְּכֵנָתָן הַגְּרַ"א הוּא רַק לְהָתִיר דְּעַת הֵירוּשַׁלְמִי מִתְּחִלָּה דְּיָכוֹל לְהַתִּיר אַף בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְכֵן מִשְׁמַע בְּאֹשֶׁר לְמֶלֶךְ (כתובות פ"א ה"א) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ, מִכָּל מָקוֹם הָלְא הַבַּבְלִי (מועד קטן ט.) חוֹלֵק עַל זֶה וְקַיְמָא לַן כְּבַבְלִי, כֵּן מַשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וְכֵן אֵיתָא בְּבָאוּר הַגְּרַ"א לְהֲלָכָה, וּבְפֹרָט בִּזְמַנֵּנוּ שֶׁהַמִּנְהָג לְקַדֵּשׁ בְּשָׁעַת הַנִּשּׂוּאִין לְכַלָּי עָלְמָא שָׁרֵי, דְּלֹא גָּרְעִי מִפְּעוּדַת אֲרוּסִין וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֹשֶׁר אַבְרָהָם סִימָן תמ"ד (סק"ט), וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי כָּאן בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ וְהַגְּרַ"א לְהֲלָכָה, וְכֵן מוֹכֵחַ בְּסֵפֶר עוֹלַת שַׁבָּת (שם) וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין הולכין): (עא) **כְּמָה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) **וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה ויוכל) **בְּמֶה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) שַׁבָּת (סק"א), **וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה** (ד"ה ויוכל) **בְּמֶה שֶׁתָּבְנוּ בָּשָׁם אֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ב) אַחֲרוֹנִים: (יט) דְּאַף דְּלִהֵירוּשַׁלְמִי מְוֻוֹנוֹתַי עִמּוֹ: **ב** (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) [וְהַגְּרַ"א וּשְׁאֶרֵי

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רמט

ו טור מְהָא דְּעֵירוּבִין (ח') [מ'] (ע"ב) וּכְבֵאר בְּיִרוּשַׁלְמִי פֶּרֶק כ' דְּתַעֲנִית (ה"ב). ז תַּעֲנִית י"ח (ע"ב) לְדַעַת הָרא"ש שָׁם (פ"ב סי' ו) וְכֵן כְּתַב הַשּׁוּר.

בִּלְי קְבִיעוּת סְעוּדָה, (טו) אֲפִלּוּ סְעוּדָה שֶׁרְגִיל בָּהּ בְּחל, כָּל הַיּוֹם מֻתָּר לְהַתְחִיל מִן הַדִּין, אֲבָל מִצְוָה לְהִמָּנַע (טז) * מִלִּקְבֹּעַ סְעוּדָה שֶׁנָּהוּג בָּהּ בְּחל (יז) * מִתְּשַׁע שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה: ג דָּרֶךְ אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה (ו) (יח) לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת: ד [ז]אִם קִבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, (יט) צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, (כ) * אִם לֹא שֶׁפֵּרֵשׁ בִּשְׁעַת קַבָּלַת הַתַּעֲנִית עַד שֶׁיִּשְׁלִימוּ הַצִּבּוּר תְּפִלָּתָן.

בְּאֵר הַיטֵב

אִפְשָׁר לְהַחֲקִים שְׁנֵיהֶם תּוֹךְ שָׁעָה אַחַת. לְבוּשׁ. וּכְ"ח (פ"ג) כָּתַב דְּמִצְוָה לְהַתְחִיל קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית. וּשְׁלְ"ה (מסכת שבת נר מצוה אות ו) כָּתַב, מוֹרֵי מַהֲרַ"שׁ מִלּוּבְּלִין הָיָה סַנְדָּק בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא רָצָה לִילֵךְ עַל הַסְּעֻדָּה מֵאַחַר שֶׁהָיָה שָׁם מִנְיָן בְּלָעְדוֹ, וּשְׁלְ"ה הֵשִׁיב לוֹ, עַיֵּן שָׁם: **ג (ו) לְהִתְעַנּוֹת.** וּכְ"ח (פ"ז) כָּתַב בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים דְּאָסוּר

בֵּאוּר הֲלָכָה

אֲכִילָה גַּסָּה, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין לוֹ לְחֹשׁ לָזֶה כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹסֵק עַתָּה בִּסְעוּדַת מִצְוָה, וְיֵקִים לְמֵחָר הַשָּׁלֹשׁ סְעוּדוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן רע"ד (סק"ט), וְכֵן בְּאֵר הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י) כַּנַּ"ת. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה טוּבָא, דַּהֲלֹא סְעוּדַת שַׁבָּת בַּלַּיְלָה הִיא חוֹבָה מִצַּד הַדִּין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּסְעוּדַת בְּרִית מִילָה וּפִדְיוֹן הַבֵּן אֵינוֹ אֶלָּא מִצְוָה בְּעָלְמָא וְלֹא חִיּוּבָא כְּלָל, א)וְאִם כֵּן אִם מִשְׁעָר שֶׁעַל יְדֵי אֲכִילָתוֹ יִתְבַּשֵּׁל לְגַמְרֵי מִסְּעוּדַת לַיְלָה יֵשׁ לוֹ לְמַנּוֹעַ מִזֶּה. וּמֵהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ אֵין שׁוּם רְאָיָה כְּלָל, דְּהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא הִתִּיר רַק אִם עַל יְדֵי זֶה לֹא תִּהְיֶה אֲכִילָתוֹ בַּלַּיְלָה לְהַאֲבוֹן אֲבָל עַל כָּל פָּנִים לֹא יִתְבַּשֵּׁל מֵהַמְּצוָה לְגַמְרֵי (וְגַם אִם טַעַם אִסּוּר קְבִיעַת סְעוּדָה הוּא מִשּׁוּם דְּמִזְלְזֵל בְּשַׁבָּת, בָּזֶה לֹא מִיחַשֵּׁב וְלִזּוּל כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהוּא סוֹעֵד סְעוּדַת מִצְוָה, אוֹ אִם הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי זֶה אֵין הַכָּנָה לְצֹרֶךְ שַׁבָּת יֵשׁ לוֹמַר דִּבְסְעוּדַת מִצְוָה לֹא הֶחְמִירוּ בָּזֶה וְסָמְכוּ דְּמִסְתָּמָא יָכִין עַל כָּל פָּנִים כַּפָּא דְּהַרְנָא לְכְבוֹד שַׁבָּת), מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה בַּלַּיְלָה אֲכִילָה גַּסָּה דְּלֹא נַחְשְׁבָה אֲכִילָה כְּלָל, מִסְּתַבְּרָא דְּיֵשׁ לוֹ לְמַנּוֹעַ מֵאֲכֹל הַרְבֵּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לָזֶה. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעֵטֶרֶת זְקֵנִים שֶׁדִּעְתּוֹ גַּם כֵּן דְּיִהְיֶה מֵלֶאכֶל כָּל כָּךְ בְּאֹפֶן שֶׁיִּבָּא לִידֵי כָּךְ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א (ס"ק ט) שֶׁכָּתַב דְּמִצְוָה לְהַתְחִיל קֹדֶם תֵּשַׁע שָׁעוֹת, הוּא מִפְּרָשׁ לְקַמָּן בְּסִימָן תרצ"ה (ס"ב) בַּהַגָּ"ה לְעִנְיַן סְעוּדַת פּוּרִים וְכִיוֹצֵא מִזֶּה עַיֵּן שָׁם [וְלִפְלָא שֶׁהֵבִיא זֶה מֵהַבַּ"ח], וְכֵן מוּכָח שָׁם בְּהַגְּרַ"א דְּפִשִׁיטָא לֵיהּ דְּבָר זֶה עַיֵּן שָׁם, וְנוֹכַל לִלְמֹד מִעִנְיָנֵנוּ לְשָׁם דְּבִדִיעֲבַד יוּכַל לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת פּוּרִים אֲפִלּוּ מִמִּנְחָה וּלְמַעְלָה. כָּתַב הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ד) בְּשֵׁם הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' כא), מִצְוָה לֶאֱכֹל סְעוּדַת שַׁבָּת לְהַאֲבוֹן, וּמֵאַחַר דְּעִקַּר הַסְּעוּדָה הוּא לֶחֶם לָכֵן אָסוּר לֶאֱכֹל גְּרִימְ"ל בְּשַׁבָּת גַּם הַסְּעוּדָה מְשׁוּם דְּשׁוּב לֹא יוּכַל לֶאֱכֹל עִקַּר סְעוּדַת שַׁבָּת לְהַאֲבוֹן. וְהַדְּרָכֵי מֹשֶׁה חָלַק עָלָיו דְּהָא אֲנַן קַיְמָא לַן דְּאוֹכֵל וְהוֹלֵךְ אֲפִלּוּ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה עַד שֶׁתַּחְשׁךְ, אִם כֵּן שְׁמַע מִינָּהּ דְּלֹא חַיְשִׁינַן אִלְהַאֲבוֹן. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"י) הִסְכִּים עִם הָאוֹר זָרוּעַ דְּהָכִי דַּקְיָמָא לַן כְּרַבִּי יוֹסֵי (פסחים צט:) דְּמֻתָּר לֶאֱכֹל אֶחָד הַמִּנְחָה וְלֹא קַיְמָא לַן כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּכִשְׁהוּא לַיְלָה לְאִסּוּר לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לְשַׁבָּת כְּשֶׁהוּא תָּאֵב לֶאֱכֹל], **הוּא רַק מִשּׁוּם דְּאֵין לְהַחְמִיר עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ דְּלִתְאָבוֹן, אֲבָל בְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַן סְעוּדַת שַׁבָּת גַּם רַבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה דְּמִצְוָה לֶאֱכֹל לְתַאֲבוֹן** [עַיֵּן תּוֹסְפוֹת פְּסָחִים צ"ט עַמּוּד ב' (ד"ה סמוך) שֶׁהוּא נָגֵד סְבָרָא זוֹ דְּבֵאוּר יְהֵיה יְהֵיר בָּזֶה עַיֵּן שָׁם, אֲבָל מִכַּמָּה פּוֹסְקִים מֻשְׁמָע דְּלֹא סְבִירָא לְהוּ כְּהַתּוֹסְפוֹת], **וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁעִקַּר הַסְּעוּדָה הוּא לֶחֶם אֵין לֶאֱכֹל גְּרִימְ"ל אוֹ שְׁאָרֵי מִינֵי מְזוֹנוֹת כְּהַאי גַּוְנָא קֹדֶם כְּדֵי שֶׁיִּהְא תָּאֵב לֶאֱכֹל.** וּכְמוֹ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה לְרַבִּי יְהוּדָה [וְהוּא כְּפִי נֹסַח הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בִּבְרוּר בְּעַזְרַ"ה, וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמֶחֱצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁגַּם הוּא בְּאֹפֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ דִּמְבֹעוֹד יוֹם גַּם לְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם מַתִּיר וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים]. **וּבְמִקּוֹמוֹת דְּנוֹטְלִין לַיְדַיִם קֹדֶם קִדּוּשׁ שֶׁעַל הַכּוֹס פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַמּוֹצִיא.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָפְסֵק רַב בֵּין נְטִילָה לְהַמּוֹצִיא. וְעַיֵּן שָׁם (במג"א) עוֹד שֶׁהֶקְשָׁה דְּהוּא גְּרַם בְּרָכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְגַם דְּאָסוּר לְהַקְדִּים בְּרָכַת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת קֹדֶם לִבְרָכַת הַמּוֹצִיא. וְהֵנָּה **בִּמְקוֹמוֹתֵינוּ שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁאֵין נוֹטְלִין לַיְדַיִם קֹדֶם קִדּוּשׁ, נָהֲגוּ הָעוֹלָם לְהָקֵל בְּשַׁחֲרִית מִדַּעַת הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה וְאוֹכְלִין מִינֵי מְזוֹנוֹת לְאַחַר קִדּוּשׁ קֹדֶם הַסְּעוּדָה, וְעַיֵּן בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁל הַגְּרַ"ז** (ס"י וקו"א סק"ד) **שֶׁיֵּשׁ הַמְּנַהֵג וְכָתַב שֶׁאֵין לְמַחוֹת בְּיַד הַמְקִלִּין, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ אֲנָשִׁי מַעֲשֶׂה שֶׁמַּחְמִירִין לְעַצְמָן בְּמָקוֹם דְּאָפְשָׁר מִדַּעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם וְחָכָךְ אַחַר הַקִּדּוּשׁ נוֹטְלִין לַיְדַיִם וּמְבָרְכִין עַל הַפַּת וְאוֹכְלִין הַכֹּל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שִׁלְחָן צְעִי שִׁטִּים** (סי' ו ס"ז אות ו), **וְעַל כָּל פָּנִים לְכַתְּחִלָּה עָלְמָא נְכוֹן לְחַדֵּר שֶׁלֹּא לְמַלֹּא כַּרְסוֹ מִשְּׁאָרֵי אֲכִילוֹת קֹדֶם סְעוּדַת הַפַּת:**

*** מְקֻבָּעַ סְעוּדָה וְכוּ'. הֵיינוּ לֶאֱכֹל פַּת כְּדֵי שְׁבִיעָה כְּנִרְגָּלִיוֹתוֹ בְּחל, אֲבָל מְעַט לְהַשְׁקִיט רַעֲבוֹנוֹ אֵינוֹ בִּכְלַל קְבִיעַת סְעוּדָה לְעִנְיָן זֶה:**

*** מִתֵּשַׁע שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז), וְהַטַּעַם דְּאַף שֶׁצָּרִיךְ לַחֲשֹׁב שָׁעוֹת וְמַנְיָנִים הֵיינוּ בְּשַׁאֵין הַיּוֹם קָצָר הַרְבֵּה, אֲבָל כְּשֶׁהַיּוֹם קָצָר מְאֹד וּבְנֵדֵי לֹא יִהְיֶה תָּאֵב לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה אֲחַר עֶרְגִּילוֹתוֹ הִסְעִידָה הַרְגִּילָה, לֹא עָדִיף דָּבָר זֶה מֵאִם הָיָה אִיסְטְנִיס דְּאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן ת"ע סָעִיף ג' וּבְסִימָן תע"א סָעִיף א' בַּהַגָּ"ה דְּמִחְמִרִינַן בְּיה, וְהָכִי דָּשֵׁם מִצַּד חֻמְרָא מְעַנְּגִינַן, הֵיינוּ דְּלִית בְּיה חִיּוּבָא, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים מִצְוָה אִיכָּא, וְאַף שֶׁבְּאֻמָּת גַּם אִיסְטְנִיס אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת כִּי אִם מִצַּד מִדַּת חֲסִידוּת, הֵיינוּ תַּעֲנִית גְּמוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנִדּוֹן דִּידַן דְּהוּא רַק בְּהַקְדָּמָה בְּעָלְמָא בְּוַדַּאי מִצְוָה לַעֲשׂוֹת כֵּן:

ד * אִם לֹא וְכוּ'. וְנִרְאֶה פָּשׁוּט לְדַעַת הַמַּחְבֵּר אִם חִיּוּב הַתַּעֲנִית הָיָה עָלָיו מִכְּבָר וְרָצָה לִקְרֹעַ בְּתַעֲנִית עֶרֶב שַׁבָּת, אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִשְׁלִימוֹ כְּדִין, וְצָרִיךְ לְצוֹם יוֹם אַחֵר. וְדַע דְּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּחְבֵּר דְּלֹא הֶעְתִּיק בְּפֵנִים דִּעַת הָרַ"מ אֲפִלּוּ הָכִי מִשְׁמַע דְּסָבִירָא לֵיהּ דָּזֶה לֹא מִיקְרֵי הַשְׁלָמָה כְּלָל כְּמָה שֶׁקִּבֵּל בְּתְחִלָּתוֹ, הֵיינוּ דְּזָקָא כְּמוֹ שֶׁקִּבֵּל עַל עַצְמוֹ תַּעֲנִית וּמִסְתָּמָא הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ לְסָתָם תַּעֲנִית דִּידַנוּ הוּא עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים וּמִפִּילָא מַכְרַח הוּא לְהַשְׁלִימוֹ, אֲבָל בְּתַעֲנִית צִבּוּר כְּגוֹן עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת, מִשְּׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ולענין בעיית) דְּמִצַּדָּד לְהוֹרוֹת כְּהַפּוֹסְקִים דְּסָבִירָא לְהוּ דְּהַאי מִתְעַנִּין וּמְשַׁלְּימִין דְּקָאֲמַר הַגְּמָרָא הַיְינוּ אִם יָרְצָה לְהַשְׁלִים רַשַּׁאי, וְהַאי סוֹגְיָא קָאֵי שָׁם גַּם אַתַּעֲנִית צִבּוּר כִּדְמוּכָח שָׁם, אֲבָל מִדִּבְרֵי הָרַמְ"א דְּלֹא הִזְכִּיר בְּהַגָּהָתוֹ אֶת דַּעְתּוֹ וְכָתַב סְתָם דְּתַעֲנִית צִבּוּר יְשַׁלִּים, מֻשְׁמָע דְּסָתָם כְּדַעַת הָרוֹקֵחַ (סי' לו) וְרַאֲבְי"ה (הל' תעניות סי' תתנח) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף דְּסָבִירָא לְהוּ דְּצָרִיךְ לְהַשְׁלִים. וְעַיְּנְתִּי בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ב) שֶׁכָּתַב שֶׁגַּם דַּעַת הַתּוֹלְדוֹת אָדָם וְחַוָּה (רבינו יהודה נחית יח ח"א) כֵּן עַיֵּן שָׁם [וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַ"ן לֹא מָצָאתִי שָׁם בְּעִנְיָן שׁוּם רְאָיָה לָזֶה], וְאַחַר כָּךְ כָּתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת מַהֲרַ"ל דְּבְתַעֲנִית צִבּוּר יְשַׁלִּים, וְנִרְאֶה בְּשֵׁם מַהֲרַ"ל בְּתְשׁוּבָה סִימָן ל"ג, הֵיינוּ שֶׁשָּׁם אֵיתָא זֶה לְשׁוֹנוֹ, סוֹף דָּבָר אַחַר כָּךְ כָּתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת מַהֲרַ"ל דְּבְתַעֲנִית צִבּוּר יְשַׁלִּים, וְנִרְאֶה בְּשֵׁם מַהֲרַ"ל בְּתְשׁוּבָה סִימָן ל"ג, הֵיינוּ שֶׁשָּׁם אֵיתָא זֶה לְשׁוֹנוֹ, סוֹף דָּבָר אַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית הֲרֵי שִׁפֵּיר הַשְׁלָמָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְתַעֲנִית יָחִיד, אֲבָל בְּמ"ג בְּעָמְרָ הָיָה פֹּה תַּעֲנִית קְרִיאָה בְּשִׁבִּיל גְּזֵרָה וְלֹא רָצִיתִי לְהַתִּיר לָאֲכֹל בְּיוֹם אַף כִּי הָיָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְלִשְׁתּוֹת וְכוּ'. וְאֵין בְּכְלָל זֶה (יט) אִם הוּא שׁוֹתֶה כָּל כָּךְ הַרְבֵּה מִינֵי מַשְׁקֶה עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׂבֵעַ, כִּי הוּא בְּוַדַּאי מְקַלְקֵל תַּאֲוַת הַמַּאֲכָל וְהַחוּשׁ יָעִיד עַל זֶה, וְלִפְעָמִים יוּכַל לְהִבָּטֵל עַל יְדֵי שִׁכְרוּתוֹ מִסְּעוּדַת שַׁבָּת לְגַמְרֵי, וְעַל כֵּן מִצְוָה לְהִמָּנַע מִזֶּה עַל כָּל פָּנִים מִתֵּשַׁע שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה: (טו) **אֲפִלּוּ וְכוּ'.** הֵיינוּ כְּמוֹ וַאֲפִלּוּ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא מִבַּעְיָא בְּלִי קְבִיעַת סְעוּדָה כְּלָל דָּזֶה וַדַּאי מֻתָּר כָּל הַיּוֹם וַאֲפִלּוּ מִצְוָה לְהִמָּנַע גַּם כֵּן לֵיכָּא, וַאֲפִלּוּ בִּקְבִיעַת סְעוּדָה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה סְעוּדָה רְחָבָה רַק כְּמוֹ שֶׁרְגִיל בָּהּ בְּחל מֻתָּר כָּל הַיּוֹם מִן הַדִּין, אֲבָל מִצְוָה לְהִמָּנַע וְכוּ': (טז) **מִלִּקְבֹּעַ סְעוּדָה.** וְאִם הִתְחִיל (כ) אֵינוֹ מַפְסִיק: (יז) **מִתֵּשַׁע שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה.** הַיְנוּ (כפ) שָׁעוֹת זְמַנִּיּוֹת, וְהוּא רְבִיעִית הַיּוֹם עַד הַלַּיְלָה. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּבְיוֹתֵר הַחֲרֵף בִּזְמַן שֶׁהַיָּמִים קְצָרִים מְאֹד מִצְוָה לְהִמָּנַע מִלִּקְבֹּעַ סְעוּדָה הָרְגִילָה אֲפִלּוּ קֹדֶם תֵּשַׁע שָׁעוֹת, כָּל שֶׁהוּא מִשְּׁעַר בְּנָפְשׁוֹ שֶׁעַל יְדֵי זֶה לֹא יִהְיֶה תָּאֵב לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה: **ג (יח) לְהִתְעַנּוֹת.** כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ תְּאֵבִים לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה. וְעַיֵּן בְּבֵ"ח (ס"ד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דְּאֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְשַׁבָּת כְּשֶׁהוּא מְעֻנֶּה, אִם לֹא שֶׁהוּא אִסְטְנִיס כָּל כָּךְ שֶׁאִם יֹאכַל בְּיוֹם לֹא יוּכַל לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה לְהַאֲבוֹן אָז מִנְהָג טוֹב הוּא אִם אֵין מַזִּיק לוֹ הַתַּעֲנִית: **ד (יט) צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וְכוּ'.** וּכְמוֹ אִם קִבֵּל תַּעֲנִית סְתָם בְּשַׁחֲרִית יְמֵי הַשָּׁבוּעַ דְּדִינוֹ הוּא עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים דַּוְקָא, וְלֹא מַהֲנֵי בְּמַה שֶׁהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית מִקֹּדֶם וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקס"ב סָעִיף א' וב', הוּא הַדִּין הָכָא, וְאֵינוֹ נֶחְשָׁב לְאִסּוּר בְּמַה שֶׁנִּכְנָס לְשַׁבָּת כְּשֶׁהוּא מְעֻנֶּה אַף עַל גַּב דְּבְיוֹם הַשַּׁבָּת גּוּפָא אָסוּר לְהִתְעַנּוֹת: **(כ) אִם לֹא שֶׁפֵּרֵשׁ.** וְאָז מֻתָּר **שֶׁיּוּכַל לְהִבָּטֵל עַל יְדֵי זֶה מִסְּעוּדַת שַׁבָּת, אַף בְּשִׁתְיָה לְבַד בְּאֹפֶן זֶה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר מִתֵּשַׁע שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה עַל כָּל פָּנִים: (כ) פְּסָחִים** (ק"ז) [ק' (ע"א)]: **(כפ) פְּרִי** מְגַדִּים בְּסִימָן תע"א (א"א סק"א) עַיֵּן שָׁם:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבשו"ע הרב (ס"ו) כתב: ואם אח"כ לא יוכל לקיים סעודת שבת שבלילה אין בכך כלום, כיון שזהו ג"כ סעודת מצוה ויאכל למחר שלש סעודות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah